

Toespraak wethouder Bart van Straten

Dodenherdenking 4 mei 2026

Dames en heren,

Fijn om u hier allen te zien. Jong en oud, verschillende generaties naast elkaar. We zijn hier op een dag die iets donkers en zwaars heeft. Tegelijkertijd gaat dodenherdenking als je goed kijkt ook over licht: over hoop, naastenliefde en het goede doen.

Als jonge Nootdorper hoorde ik de verhalen van mijn oma, over de bevrijding door de Canadezen. Ze was toen 16 jaar. Maar ook over hoe ze op een fiets met houten banden naar Zwolle fietste in de hongerwinter, op zoek naar eten. 'Zorg altijd dat je in de buurt van boeren en tuinders woont, en dat je een kachel hebt', zei ze ons.

We hebben bij ons thuis altijd bewust 2 minuten stilte gehouden, om al die gebeurtenissen en slachtoffers uit de tweede wereldoorlog te herdenken. Het is eervol om dat nu als wethouder samen met u te mogen doen, in deze mooie dorpskerk van onze hechte gemeenschap.

Ik lees graag een stukje voor uit het boek '*De tuinders van Nootdorp*', met een passage over de tweede wereldoorlog.

'Bij de familie Struijk was een Joods meisje ondergedoken. Zij had blonde haren en heette Freddy Noach. Ze had niet alleen blond haar, maar ook blauwe ogen. Ze ging met valse papieren naar de 'School met den Bijbel' in Nootdorp. Op een dag kwamen er Duitsers omdat er een Joods meisje op school zou zitten. Zij zagen geen meisje met zwarte haren en bruine ogen, dus vertrokken ze weer. Freddy kroop door het oog van de naald.

Freddy zei later over de tijd bij dat onderduikgezin: 'Het waren lieve mensen en ze hadden veel onderduikers die daar in de kas werkten. Ik had het er naar m'n zin. Ik hoefde helemaal niets, behalve mijn mond houden over mijn Joodse achtergrond. In het dorp stond ik bekend als Freddy Meijerink. Ik was zogenaamd een wees uit het gebombardeerde Rotterdam. Ik ging gewoon naar school. Ik heb het in Nootdorp heerlijk gehad.'

Dit verhaal raakt me. Inwoners van Nootdorp vingen met gevaar voor eigen leven Joodse vluchtelingen op, op hun boerderij of in hun huis. Vaak dankzij bemiddeling van de kerk. Hele gezinnen zijn zo behoed voor concentratiekampen en de dood.

Andere Nootdorpers hadden de moed om in het verzet te gaan. Vervalsten persoonsbewijzen voor geheim agenten, brachten verzetsbladen rond, probeerden de Duitsers zoveel mogelijk tegen te werken, met gevaar voor eigen leven.

Maar er waren ook kleinere goede daden. Er was een bakker die wel brood wilde bakken voor mensen die nog meel hadden, maar daarbij altijd zei: 'de helft van wat jullie aan meel geven, is voor een gezin waar te weinig eten is. Daar bak ik een brood voor.' Een molenaar deed hetzelfde, en noemde het 'een schep voor de molenaar'. Die schep gemalen meel ging naar mensen die wat extra's nodig hadden.

Hartverwarmend. En, laten we realistisch zijn: denk maar niet dat iedereen daar blij mee was. Als je écht honger hebt, is het een stuk lastiger om te delen dan als je maag gevuld is. Maar zo'n bakker en molenaar lieten zien wat naastenliefde écht is. Ze gaven het goede voorbeeld. Ze zetten zo anderen aan het denken. Die mensen hadden en hebben we keihard nodig!

Dat brengt me naar het hier en nu, vandaag. Want hoe betrokken zijn wij, bij het leven van een ander? Wat doen wij, voor mensen die het slechter hebben? Komen wij voor anderen op, verzetten we ons tegen onrecht? En doen we dat ook als het er écht om spant?

Dit gaat niet alleen over oorlog, armoede en honger. Dat zijn de grote dingen. Het begint vaak met iets kleins.

Het gaat erom je bewust te zijn van de keuzes die je elke dag hebt. En dan proberen het goede te doen. Net zoals al die molenaar, de bakker, dat onderduikgezin, die verzetshelden, ál die mensen die naar elkaar om keken. Allemaal daden, klein en groot, die medemenselijkheid laten zien.

We hebben als individu soms meer impact in het leven van een ander dan we denken. En samen staan we nog veel sterker! Kijk dus naar elkaar om.

We herdenken vandaag de slachtoffers van de tweede wereldoorlog. Al die mensen die hun leven voor onze vrijheid gegeven hebben, al die mensen die ten onrechte zijn opgepakt, gedeporteerd en vermoord, al dat leed en verdriet, al die trauma's die generaties lang voortduren... Dat leed moeten we vol overtuiging herdenken. Uit respect voor al die mensen.

Maar laten we vandaag naast alle verschrikkingen ook aan die verhalen van moed, hoop en naastenliefde denken. Laten wij oog hebben voor ál die verhalen, en de lessen meenemen in ons hart.

We zijn niet allemaal hetzelfde, maar we zijn wel gelijkwaardig. En we doen ertoe. Ik hoop dat we dit gevoel na de herdenking mee kunnen nemen.

Dank u wel.